

בעזהשׁו"ת

שיעור בספה"ק אור המאיד

מפי הגה"ח
רבי אברהם מדדכי אלתר שליט"א

• פרשת ויחי •

'מטרף בני עלית' - עבודת מעבד דיבורי קדושה מהחכמה דרך כל המידות

• • •

התעוררות לניצול תיקון ימי השובבי"ם (עמוד טז)

לקבלת הגליון בדוא"ל
ולכל שאלה / הערה על השיעורים
ולענייני הפצה
/או לשאלות נוספות אל מו' הגה"ח רא"מ אלתר שליט"א
בחסידות ודרכי העבודה
ניתן לשלוח לכתובת המערכת
מכון 'תורת א"ם'
tam522511@gmail.com

או בפקס - 077-3181588

•••

חדש! ניתן לשמוע את השיעורים השבועיים גם בקו דברי אמת
ואמונה בשלוחה 3

ארץ ישראל - 5265*
(או 02-5011430)

ארה"ב 518-329-9186

אירופה 44-3303-9004-84

בשלוחה ייעודית זו מופיעים גם שאר שיעורי הרב שליט"א
בספרי פרי הארץ, תומר דבורה, שער היחוד והאמונה,
ושיעורים נוספים למועדים ונושאים שונים

גליון תורה וחסידות זה מוקדש

לרגל שמחת הולדת הנכדה

אצל ידידנו הרה"ח **אברהם מנחם דז"ק** שיחי'
בת לחתנו הרה"ח **פינחס מנחם רייס** שיחי'
בן ידידנו הרה"ח **אברהם זאב רייס** שליט"א

ולרגל השמחה בהולדת הבת

אצל ידידנו ספרא רבא

הרה"ח **אברהם מרדכי טאומן** שיחי'
בן ידידנו הרה"ח **ישראל אנשיל טאומן** שיחי'
יתברכו כולם עם כל בני משפחתם
ברוב נחת ושמחה מתוך בריאות והרחבה
שמחות הקידושא רבא יתקיימו אי"ה
בביהמ"ד ארי שבחבורה רחוב הארמון 4 ירושלים

עימוד ועיצוב:

"ואנוהו"

05331.05646

תוכן הענינים

- ג ..... 'מטרף בני עלית' - עבודת מעבר דיבורי קדושה מהחכמה דרך כל המידות
- ג ..... עיקר עבודת בני ישראל לתקן המדות הקדושות
- ג ..... ז' המדות הוא מקום השאלה ועולם הבנין
- ד ..... 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה' - בינה מקור המדות
- ד ..... ב' בחינות בבינה, עצם ספירת הבינה, ו'אם הבנים' מקור המדות
- ה ..... עבודת 'המשכת תוספת מוחין' היינו להמשיכם בתוך המידות
- ו ..... דחיית שבע המדות הרעות
- ו ..... יראה רעה שוה לאהבה רעה
- ז ..... גדר וסייג נקודתי וגדר וסייג לעצם המדה
- ז ..... הגדרת היראה קשה מהגדרת האהבה והתפארות
- ח ..... הגדרת שאר המדות
- ח ..... כח המדבר הוא התקשרות הדיבור למחשבה
- ט ..... אמתיות כח המדבר התקשרות הדיבור לחכמה וביטול לבורא
- ט ..... מעבר הדיבור מהחכמה דרך שבעת המדות
- י ..... 'חציו לדולקים יפעל' - תיבות התפלה חצים למחשבות זרות הנופלות בשעת התפלה
- יא ..... ברית הלשון פתח הנשמה וברית המעור פתח וסיום הגוף
- יב ..... 'אמרי' אותיות "אמר י" - אמירה הנמשת מקדימת המחשבה
- יג ..... 'אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי' - המלחמה במעבר המחשבה דרך שבעת המדות לדיבור
- יג ..... "סוד כוונת מרכבה" בקבלה ובעבודה
- יד ..... יהודה כינוי למדת המלכות
- טו ..... 'מטרף בני עלית' - עליית המלכות לעולמות העליונים על ידי טירוף ועירוב מדת יוסף
- טו ..... מסגולת מדת היסוד לרדת עד למטה ולעלות עד למעלה
- יז ..... 'את האלקים אני ירא' שייכות מדתו של יוסף הצדיק ליראת שמים
- יז ..... לעתיד לבוא בני ישראל יהיו 'שפה ברורה' ועל ידי זה ישפיעו על כל העמים
- יז ..... 'לקרוא כולם בשם ד'
- יח ..... משה רבינו על ידי לימוד תורתו גילה את נפש הדומם

התעוררות לניצול תיקון ימי השובבי"ם ..... כ

סוד כוחם של ימי השובבי"ם לתיקון ושינוי כוחות האדם ..... כ

תיקון שובבי"ם לפי הפרשיות בשונה משאר המועדים ..... כ

תיקון מדתו של יוסף על ידי מדתו של יהודה ..... כ

פרשת ויחי

'מטרף בני עלית'

עבודת מעבר דיבורי קדושה מהחכמה דרך כל המידות

הקדושות, חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד ומלכות, תיקון אחר תיקון, על ידי שהאדם מתקן את כל מידותיו ומחברם לה', אהבה ויראה והתפארות וניצוח והודאה התקשרות וקבלת עול, והוא תיקון "הקומה השלימה" (לעיל שיעור פר' וילא), וכל העובר על האדם במשך כל היום, כל הדברים המושכים אותו, וכל המתחולל בעולם, זהו "מסלול" תיקון מדות אלו (לעיל שיעור פר' מקץ).

ז' המדות הוא מקום השאלה ועולם הבנין

ומוסיף רבינו במאמר זה, מה שלא נתבאר עד כה: אשר בכאן, בשבעה מדות, הוא מקום השאלה, על שאמר הכתוב (דברים ז, כג) 'כי שאל נא לימים ראשונים'. אבל למעלה מעולם הבנין, בעולם הבינה שלמעלה מהמדות, נאמר (דברים כג, י) 'שלח תשלח את האם', ולית מחשבה תפיסה.

בפסוק 'גור אריה יהודה מטרף בני עלית, לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו, עד כי יבוא שילה ולו יקחת עמים. יששכר חמור גרם רבץ בין המשפתים, וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה, ויט שכמו לסכול ויהי למס עובר. יהי דן נחש עלי דרך, שפיפן עלי אורת, הנשך עקבי כוס ויפל רכבו אחרו' (בראשית מט, ט י). לבאר אלו מקראי קודש, נראה בהקדם מה כתיב למעלה (שם מט, כא-כג), 'ויאמר ישראל אל יוסף וגו', ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי'.

עיקר עבודת בני ישראל לתקן המדות הקדושות

והנראה, כי כבר זכרנו כמה פעמים, מה היא עיקר עבודת בני ישראל, רק לתקן שבעה מדות הקדושות, וכמו שכותב רבינו בהרבה מקומות, שהעבודה המרכזית והעיקרית שלנו בעולם הזה היא לתקן את שבעת המידות והספירות

השמים', אבל לעילא מקצה השמים 'שלח תשלח' מרעיוניך למשאל' -] למעלה 'מקצה השמים' - 'שלח תשלח' מרעיונותיך לשאול על כך].

וזוהו מה שמבאר רבינו, שעבודת השאלה היא רק בשבע המידות הקדושות, וכמו שמבואר בדברי רבינו לעיל (פר' ויקט) ובשאר ספרי קודש שימים מרמזים למדות, וזהו 'כי שאל נא לימים ראשונים', והוא השאלה והחיפוש במידות הקדושות, ועבודת האדם לתקנם כמה שביכולתו, אבל בעולם הבינה שלמעלה מהמידות, על כך נאמר 'שלח תשלח', שאין מחשבה יכולה לתפוס בתוכנית העולם, ואין לו לאדם להתעסק בכך.

'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא

אלה' - בינה מקור המדות

וממילא אין שם בספירת הבינה עיקר העבודה, כי אם 'הארץ נתן לבני אדם' לתקן אותה ולהכינה ב' מדותיה הקדושים.

ב' בחינות בבינה, עצם ספירת

הבינה, ואם הבנים' מקור המדות

נשאלת השאלה, הרי אחת העבודות המוטלת עלינו היא למלאות את העולם בבינה הקדושה ובידיעת ה', וזהו תכלית העולם הזה, 'ומלאה הארץ דעה את ה'', ואם כן מה הפירוש שעבודתנו היא רק

נאמר בכתוב (דברים ד טז) 'כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך, למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ, ולמקצה השמים ועד קצה השמים', ובגמרא (סגיגה יא): 'תנו רבנן, 'כי שאל נא לימים ראשונים', יחיד שואל [במעשה בראשית] ואין שנים שואלין. יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם, תלמוד לומר 'למן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ'. יכול לא ישאל אדם מששת ימי בראשית, תלמוד לומר 'לימים ראשונים אשר היו לפניך'. יכול ישאל אדם מה למעלה ומה למטה מה לפניו ומה לאחור, תלמוד לומר 'ולמקצה השמים ועד קצה השמים', מ'למקצה השמים ועד קצה השמים' אתה שואל, ואין אתה שואל מה למעלה מה למטה מה לפניו ומה לאחור'.

הפירוש הפשוט הוא, שהאדם יכול

לשאול מה היה בששת ימי בראשית, ואין לו לשאול מה היה לפני שנברא העולם. אולם בזוהר (ס"ב ג' אג) ביאר את עומק הדברים, וז"ל: 'כתיב (דברים כג ו) 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך וגו', רזא דעלמא עלאה דלא אתייהיב ביה רשו לאסתכלא, ואצטריך לשלח מגו שאלתא ואסתכלותא ביה, -] סוד העולם העליון שלא ניתן רשות להסתכל בו, וצריך לשלחו מתוך השאלה וההסתכלות בו], 'ואת הבנים תקח לך' דכתיב (דברים טז) 'כי שאל נא לימים ראשונים וגו' מקצה השמים ועד קצה

ונמצא, שבשאל נא לימים הראשונים' כלול גם 'אם הבנים' - ספירת הבינה המביאה ומולידה את המדות, ורק על עצם ספירת הבינה נאמר שלית מחשבה תפיסא ביה ו'שלח תשלח את האם'.

עבודת 'המשכת תוספת מוחין' היינו להמשיכם בתוך המידות

עוד צ"ב, שכאן מבואר שאין לשאול ולעסוק בספירות המוחין שמעל ספירות המדות, ואילו בהרבה ספרי קודש מבואר שכל עבודתנו בעשיית המצוות, להמשיך מוחין,

ומאחר שנחוץ להבין ענין זה לאשורו על בוריו, נרחיב בזה עוד מעט על פי המבואר בתורת הקבלה, [למרות שבישעורי אור המאיר איננו משתמשים בדרך כלל בשפת הקבלה].

עולם הזה נקרא עולם העשיה השייך לספירת המלכות, ולמעלה מכך הוא ספירת זעיר אנפין' מקור העולמות, וזהו ענין 'קודשא בריך היא ושכינתיה', שכינתיה היינו 'השוכן אתם בתוך טומאותם', התגלות ה' שבתוך העולם, הגילוי האלוקי שיש לנו שייכות עמו בקבלת עול מלכות שמים ואמונה, וקוב"ה זהו בחינת קדושתו יתברך שמעל העולם וממנה מקור העולם.

וזוהו מה שתורה שבכתב ותורה שבעל פה הם בחינת ז"א ומלכות, תורה

במדות הקדושות הנקראים ימים הראשונים' ולא למעלה מהם.

הדבר יובן ע"פ דברי הרה"ק ר' אהרן מסטרעשעליא ז"ל (ע' שפרי היסוד והסאמונה שער א פ"ה), על הכתוב (ישעיה מ טו) 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה', שמי הוא בחינת ספירת הבינה ואלה בחינת המידות הקדושות, ומוטל על בני ישראל להרים למרום עיניהם ולשאול ולברוק מה הם מקור המידות, ולבוא מכך לספירת הבינה, הנקראת 'אם הבנים' (מהליל קיג ט, זוהר ח"א קנד.), ומבאר שלבחינה זו שספירת הבינה הינה מקור המדות יש לנו שייכות, אבל לעצם ספירת הבינה כשלעצמה אין לנו שייכות.

'**ומבשרי** אחזה אלוך' (איוב יט כו), האדם על ידי התבוננותו מוליד אהבה ויראה ושאר מדות, האדם אוהב וירא ממה שהוא משיג בשכלו, ועל דרך המבואר בתניא (פ"ו) וז"ל: 'חכמה בינה ודעת מקור המדות, כי המדות הן לפי ערך השכל, כי הקטן חושק ואוהב דברים קטנים פחותי הערך לפי ששכלו קטן וקצר להשיג דברים יקרים יותר מהם, וכן מתכעס ומתקצף מדברים קטנים, וכן בהתפארות ושאר מדות', עכ"ל. וכפי שרואים שתינוק אוהב מיני מתיקה ואינו אוהב כסף כי אינו מבין בשכלו את חשיבות הכסף, וכשגדל ומבין חשיבות הכסף מתחיל לאהוב זאת. וכמו כן כל מדות האדם נולדים כתוצאה מכח הבינה שבו.

דחיית שבע המדות הרעות

ולדחות הרע ז' תועבות, כי ז'ה לעומת זה עשה אלקים'. וכמבואר בספרי קודש, ששבעים האומות מקורם משבע המידות הרעות הנחלקים כל אחד לעשר, ושבע האומות שהיו בארץ ישראל עליהם נאמר (דברים כ טו) 'לא תחיה כל נשמה' הם עצם שבע מדות הרעות (ע' ספר הליקוטיס להאריז"ל דברים, ונפרטיות אגרא דכלה לך יב יד), ומקור כל שבעים האומות.

ז'ה לעומת זה עשה האלקים' (קהלת ז יד), כשם שכל המדות הטובות שורשם בשבע מדות הטובות, כמו כן כל המדות הרעות שורשם בשבע מדות הרעות שלעומתם, כל סוגי האהבות הטובות שישנם בעולם שורשם במידת החסד הטובה וכל סוגי האהבות הרעות - סקרנות החדשות, והתאוות, וכו' - שורשם במידת החסד הרעה.

יראה רעה שוה לאהבה רעה

ועל דרך זה ביראה, יראה פן יחסר כספו ושמה יקרה לו דבר מה וכדו' הרי זה יראה נפולה. וכתב רבינו במ"א (פ"י עקב), וז"ל: 'ותמיה נשגבה בעיני על רובן דעלמא, בהיותם מרגישין בעצמם אהבה רעה חס ושלוש, אזי נותן עצות לנפשו להפטר ממנה, ומיצר את רוחו ונפשו פרידתו מהבורא ברוך הוא. לא כן בהקרה יראה ממרה השחורה, שגם זה הבל, ונפרד מהקדוש ברוך הוא, ויראה כזה אין

שבכתב מבטא את מקור הדברים, בחי' קוב"ה - ז"א, ותורה שבעל פה שוכנת בלבות בני ישראל, 'השוכן אתם', בחינת שכניתיה, אבל בחינות נעלות יותר ועולמות הנעלים יותר מז"א ומלכות, לא ניתנו לנו, כי זה מעבר להשגה וידיעה שלנו, ולא קיימא לשאלא.

ומבואר בתורת הקבלה שספירת ז"א כולל בתוכו שש קצוות, [ששת הצדדים], שיש לו ששת ספירות המידות בשלימות, ועל ידי עבודתנו, על ידי כל מצוה הנעשית כראוי, אנו ממשיכים לז"א תוספת ספירות המוחין.

והיינו, שיש לנו שייכות לתוספת מוחין בז"א, אבל לעצם המוחין אין לנו שייכות. ואם כן, מה שעיקר עבודתנו להמשיך תוספת מוחין, לא רק שאין זה בסתירה למבואר כאן שעבודתנו רק בשש ספירות המידות, אלא היינו הך, כי עבודת תוספת המוחין, היינו תוספת המוחין בז"א השייך לשש ספירות המידות דייקא.

ונמצא, שעבודת האדם היא רק לבנות את אהבתו ויראתו ושאר מידותיו כראוי, וגם חלק ההשגה שבו שייך לעבודת תיקון המידות, וזהו עיקר עבודתנו להמשיך למידות עוד הבנה ומשמעות, אבל עולם הבינה כשלעצמו שמעבר להשגה אין לאדם שייכות, למרות שזהו מקור הכל.

הרבה פעמים כשעוסק האדם בלגדור את עצמו הוא עסוק בתחום מאד נקודתי ולא בעצם המידה, ולדוגמא אדם המוצא את עצמו לקוי בתאוות האכילה, אם הוא גודר את עצמו שלא לאכול גלידה, אין הוא גודר את עצמו בעצם תאוות האכילה, אלא רק בדבר מאד נקודתי וחלקי, אמנם הוא גדר את עצמו בכך שאין הוא אוכל כל דבר, אבל עדיין זה גדר וסייג חלקי ביותר, הוא לא שם גדר סביב התאוה עצמה. אבל אם האדם גודר את עצמו בצורה אחרת, ולדוגמא שלא יטרח מידי בשביל האוכל, שלא ישקיע בלהיטיב את האוכל שיהיה מוצלח יותר, או שלא ישקיע טרחה מרובה וזמן רב וממון רב בכך, זהו גדר וסייג עמוק יותר, בזה הרי הוא מצמצם את כל עצם התאוה.

הגדרת היראה קשה מהגדרת

האהבה והתפארות

ובעוד שלגדור את האהבה קל יותר, שניתן לא לעשות את התאוות, לגדור יראה קשה יותר, הרבה יותר מסובך, ולדוגמא, אדם המפחד מטילים, הרי זה פירוד מה', שמפחד מהטילים ולא מה', אבל אי אפשר לומר לו שלא יעשה שום זהירות, כי יש את סוגיית ההשתדלות, והעצה היא שילמד לפחות את סוגיית ההשתדלות ויתחבט בה. ואחד התאונן לפני בשנת תשפ"ד שעסוק כל

בה ממש, ועם כל זה נכון וכשר בעיניהם, לבלתי יתנו עצה לנפשם לפטור ממנה. ולדעתי ממש שוה יראה רעה כזה, לאהבת ניאוף וכדומה ממדות המגונות, ורוב העולם אינם נזהרים מזה, עכ"ל.

יראה נפולה אינה גרועה פחות מאהבה נפולה, כי כאשר אדם מפחד מדבר גשמי ולא מה' הוא מנתק את מדת היראה שלו ממקורה ושורשה - הנועדה ליראת ה', כשם שהמשתמש בכח האהבה שלו לדברי עולם הזה מנתק את כח אהבתו מ'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך' (דברים י"ט), ועל זה מבקשים (ברכת אהבת עולם) 'ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך', שלבנו יהיה מיוחד לאהבת ה' ויראתו יתברך.

ועל דרך זה בשאר מדות האדם התפארות ניצחון הוד התקשרות ומלכות, וכל דבר שהאדם נתקל בו במשך חייו הרי זה אחד מנקודות שבע מדות אלו, אין מציאות בעולם מעבר לכך, ובזה עבודת האדם.

גדר וסייג נקודתי וגדר וסייג

לעצם המדה

ואף לזאת יחרד האיש וילפת, ויאחו צדיק רבבו, לעשות לעצמו גדרים וסייגים בכחינת מדותיו, לגדור את עצם המידות, ואל יהיה בהם מאומה מו' הפכיים הם ושלוה.

להתנצח, (ניסט אופספיען), הניצוח הינו תאווה ככל שאר התאוות, וגם אותה צריך לגדור. והודאה נפולה, הודאה לא חיובית, שאדם מודה לשני בצורה של חניפה, צריך לגדור זאת ולא לעשות זאת. ומדת היסוד הוא מדת ההתקשרות, הן קדושת הברית והן כל ההתקשרויות וההתחברויות לדברי עולם הזה. ומדת המלכות, היינו אמונה וקבלת עול מלכות שמים, וכל עול אחר שיש לאדם זהו קליפה. וצריך האדם לבדוק את עצמו מידי פעם, כל תקופה, לראות איך להתמודד ולגדור את עצמו בכל המדות ולא רק במדה אחת, לבנות את כל הקומה שלימה.

ובמובן שאי אפשר לקפוץ בבת אחת לתקן כל הקומה, מי שעולה למעלה ממדרגתו הרי זה מסוכן שיפול הנופל ממנו, אבל צריך האדם לבחון את עצמו מידי פעם, ולדעת מה צריך להיות. ולהתקדם דרגא אחר דרגא וצעד אחר צעד בבניית כל הקומה שלו.

כח המדבר הוא התקשרות הדיבור למחשבה

ובזה שהאדם בונה כל הקומה תולה עיקר העבודה זו תפלה עבודה שבלב. שבלתי אפשרי לבנון בתורה ותפלה, להוציא אותיות וצירופי תיבות מחכמה עד מלכות בחינת הדבור, כי אם בהלחמו מול צר ואויב הוא היצר הרע, בחינת ז' הפכיים.

הזמן ב-לשמוע את החדשות, ואמרתי לו שלפני כל פעם שמרים טלפון לשמוע את הקורה שייקח "אנטיביוטיקה רוחנית" שתאזן אותו, שילמד בספר חובת הלבבות שער הבטחון, וכדו', שלא ייפול חלילה ליראה נפולה.

ומי שצריך לילך לרופא גם כן צריך לעסוק בספר רוחני לפני זה שלא יסמוך על הרופא הגשמי, והנתיבות שלום אמר לאחד שלא ייקח את הרופא הטוב ביותר אלא רופא במדרגה אחת פחותה יותר, שזה יהיה לו תזכורת לסמוך על ה' ולא על הרופא.

והתפארות בניקל לגדור, שזהו דבר מעשי, שאם הוא מתפאר במעשיו שיגדור עצמו שלא להתפאר, ובפעולות של מצווה מסובך יותר שלא להתפאר, שצריך להיזהר שאי להתפארות לא תפחית ממעשה המצווה.

יש אנשים שיש להם השגות, שמעתי מאחד שלפני שהשיא את בנו ביקש ממנו שיקנה בעבורו שני משקפיים, התפלא האב מה הוא צריך שני משקפיים, ולא השיב הבן, עד שדחך והפציר בו, והשיב לו שהוא לוקח זוג אחד בלי מספר שאתם הולך ברחוב, שאינו רוצה לילך בלי משקפיים ברחוב ולכן הולך עם משקפיים בלי מספר. זהו סוג התמודדות עם מידת ההתפארות.

הגדרת שאר המדות

ואת מדת הנצחון גם כן צריך לגדור, לא

שהדיבור מחובר לחכמה האמתית - הביטול לבוא, זה בחינת הדיבור האמתי.

מעבר הדיבור מהחכמה דרך שבעת המדות

אנו רגילים לחשוב שהדיבור הולך היישר מהמוח לפה, אבל מדברי רבינו מבואר שצריך זאת לעבור את מסלול כל המידות, שבשביל שהדיבור יבוא מהחכמה אל בחינת הדיבור, נצרך הדיבור לעבור דרך כל שבעת המידות.

ומעם הדבר, הוא מפני שכח הדיבור שייך למדת המלכות, שמלכות מלשון הנהגה, 'דבר אחד לדור' (סנהדרין ט), ובכדי שכח הדיבור של האדם ינהיג ויפעל דברים, נצרך שהדיבורים יהיו דיבורי אמת, דיבורים המחוברים לחכמה והביטול לה, דיבורי תורה ותפלה ודיבורי תשובה, ודיבורי תורה בוראים שמים חדשים וארץ חדשה (וזה ס"א ד: עה"כ יטעיה נא טו), וכמו כן דיבורי תשובה פועלים, וכל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין (מלכות ו), שדיבורי אמת מנהיגים ויוצרים שינוי בעולם.

וכשם שבשורש בחינת הדיבור שייכת לספירת המלכות האחרונה, שיסודה בספירת החכמה, ועוברת דרך מעבר כל הספירות עד לספירת המלכות, כמו כן גם בנפש האדם, דיבור אמיתי ונקי, המחובר כולו לחכמה, ל"כח מה"

מעלת האדם על דומם צומח וחי הוא בכך שהוא מדבר, ולכאורה גם "תוכי" מדבר וחוזר על הדיבורים ששומעים, אלא שהתנאי הראשוני והמרכזי לבחינת "מדבר" הוא שהתיבות יהיו מחוברים ומקושרים לחכמה שבמוח, ותוכי אינו יודע לייצר שום דיבורים ממוחו. וכמו כן אדם המדבר מבלי לחשוב אין זה מדבר, וכפתגם שהיו אומרים בפולין שהמדבר מבלי לחשוב, "דעהר וואס רעדט פאר פייער אין פאר וואסער", אין לו "פה" אלא "חור" שממנו נופלים תיבות. ואותם בני אדם המדברים מה שאחרים מדברים, מה ששומעים מהוריהם או בשיעור או מה שקראו בעיתון, אין זה דיבורים עם הכח הפנימי של מדבר, אמנם אין הוא תוכי ממש, שאין הוא חוזר את אותם תיבות ששמע ואומר זאת בתיבות אחרים, אבל הוא "תוכי במחשבה", שכל כח המחשבה שלו מועתק ומונע מאחרים, מבלי שום הלך מחשבתי אישי משלו.

אמתיות כח המדבר התקשרות הדיבור לחכמה וביטול לבוא

וגם אלו שחושבים יותר, ומשתמשים בכח המחשבה שלהם, אבל כל עוד שאין דיבורם ומחשבתם נובעים מנקודת נשמתם, בבחינת נשמת אדם תלמדנו, שהדיבור מחובר לבחינת חכמה, אין זה בחינת מדבר האמתי. ודייקא האותיות וצירופי התיבות שמחכמה עד מלכות,

המעבר אין חשמל. על דרך זה בשביל שכת הדיבור יהיה כראוי נצרך שמעבר המדות יהיה נקי וזך.

וי"ל בעומק יותר הטעם שלתפלה נצרך בניית קומה שלימה של האדם, כי התפלה עניינה לבנות את קומה שלימה של השכינה, וכלל ישראל הינם איברי השכינה, ולכן כל בר ישראל צריך לתקן את הקומה שלימה הפרטית שלו, ורק על ידי זה דיבורי התורה והתפלה שלהם כראוי.

וכפי שביארנו (צחקמה לשיעורי אור המאיר), יש לקחת את דברי רבינו בצורה השייכת אלינו, כפי ערכנו, ולא לעלות ולקפוץ בכת אחת, אלא כל אחד יבדוק מה נדרש ממנו ומה ביכולתו בעת הזאת לתקן בשבעת מידותיו, ובזה כבר תתעלה ותתרומם תפלתו, וכך יתקדם צעד אחר צעד ותתעלה תפלתו מדרגה אחרי מדרגה, ואין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו, כל אחד צריך לעשות את אשר ביכולתו, ויש לראות את דברי רבינו כמרחב העבודה למשך החיים, ולהתקדם בזה בצעדים קטנים כל אחד כפי מקומו ומדרגתו.

**'חציו לדולקים יפעל' - תיבות
התפלה חצים למחשבות זרות
הנופלות בשעת התפלה**

מכאן, מהז' מדות ההפכיים, באים לו כל מחשבות זרות המעורבות

והביטול לה', חייב לעבור את כל המידות, עד שיבוא נקי וזך לכח הדיבור.

ואהבה רעה או שאר מדה רעה פוגמת את הדיבור, והינה מסך המבדיל בין הרעיון שבחכמה לדיבור, שהקליפה הקשורה למדה שולטת גם על הדיבור. וכידוע שצדיקים זיהו בדיבור האדם איזה חטא חטא רח"ל, כי בתוך דיבור האדם מונח בדקות שבדקות אותו החטא, והנפש מספרת בדיבוריה "בין השורות" גם מה שהאדם אינו רוצה לספר.

וככל שמנקה האדם יותר את מידותיו, בא הדיבור לחיבור עמוק יותר למקום הרוחני העליון עד הדיבור המעשי שיוצא מפיו, ואזי תפילתו נעלית ומרוממת יותר. וזהו הכתוב בשפת אמת (וי"א מרמ"ד, פינחס מרמ"ג) 'האמת כי אין עצה להתפלה, רק כפי עבודת האדם בכל מעשיו כך הוא יכול לפתוח פה בתפלה', 'אנו רואין בתפלת האדם, שכפי היגיעה כל הימים לרבות הלילות בעבודת התורה ומצות כך זוכין להתפלל', עכ"ל. כי בכדי שדיבורי התפילה יהיו כראוי נצרך שכל המערכת הנפשית תהיה נקיה וטהורה.

והמשל לכך, ממערכות חשמל המגיעים מתחנת הכוח עד לבית האדם, שאין די בכך שהמערכת הביתית תקינה, אלא נצרך שכל החוטים המעבירים את כח החשמל מהתחנה עד לבית יהיו תקינים, ואם חוט אחד מנותק באמצע

ישראל ועמוד הענן קיבלם וזרקם על המצרים בחזרה.

ומבאר רבינו, שתיבות התפלה הינם כחיצים השולטים על

המחשבות הזרות הבאים לאדם בעת תפלתו, וגם על כך נאמר 'חיציו לדולקים יפעל', שהיצר הרע מכניס לאדם מחשבות זרות באמצע התפלה בשביל לבלבלו, והאדם שכל מערכות נפשו נקיים ומחוכרים לה, אזי כאשר באים לו מחשבות זרות, יכול הוא לשלוט עליהם, ואדרבה לשלוט עליהם ולהפכם לקדושה, והוא ענין העלאת המדות המבואר בדברי המגיד ממעזריטש (פורט המגיד בחוקותי וצ"מ) ובדברי רבינו בכמה מקומות, [ובתניא (פקק כח) מחמיר שלא לעסוק בהם, והארכנו במ"א (שיעורי תורת המגיד בחוקותי שלח ומסעי) ליישב הדברים, ואכ"מ].

ברית הלשון פתח הנשמה וברית

המעורר פתח וסיוס הגוף

ולהיות עיקר בנין התיבה תולה בברית הלשון, המשפיע השפעת השכל אל הדיבור, כאשר הארכנו מענין זה למעלה.

ידוע מספרי קודש שברית הלשון וברית המעורר מכוונים, ומקורו בספר יצירה (פ"א מ"ג, פ"ו מט"ו) 'וברית יחיד מכוונת באמצע במלת הלשון בפה ובמילת המעורר'. [ובפירוש תיבת 'מעורר' נחלקו מפרשי ספר יצירה, ויש מפרשים שמעורר

בתערובות חוץ, 'חציו לדולקים יפעל' (פסלים 1, 7) - היינו צירופי תיבותיו הנקרא חצים, 'יפעל' אותם 'לדולקים' אחריו לבלבל מחשבתו הקדושה, וישלוט בהם לעשות כרצונו.

התיבות נקראים חיצים, כי לדיבור האדם יש הרבה יותר משמעות מהנראה לעיניו, וכאדם היורה חץ מבלי להבין מה עושה, וחושב שאינו עושה מאומה ורק החץ ברח ממנו, כמו כן אדם מדבר וחושב שרק יצאו ממנו תיבות בלבד, ואיננו מבין כמה נפעל בכך. וכפי שרואים בגשמיות שניתן על ידי הדיבור לפגוע בו ולהרוס לו את חייו ח"ו על ידי דיבור בעלמא, ברוחניות יש לדיבור הרבה יותר משמעות.

והנה בפסוק שם כתוב 'ולו הכין כלי מות חציו לדלקים יפעל', ובמדרש (אסמך רס"ג י"ג) על הכתוב (אסמך ו' ד) 'והמן בא וגו' לאמר למלך לתלות את מרדכי על העץ אשר הכין לו' 'תנא לו הכין, ועליו נאמר 'ולו הכין כלי מות חציו לדולקים יפעל', בור כרה ויחפרהו ויפול בשחת יפעל'. וברד"ק (פסלים ס"ג) כתב, וז"ל: 'ויש מפרשים 'ולו' כמו בעבורו, כלומר בעבור נפשו, כלומר החיצים שהכין לו לנפשו הם, כי הוא ימות בהם'. ועל דרך עמוד הענן שקיבל חצים ובליסטראות של מצרים (כ"ט) שמוס יד י"ט) שהמצרים זרקו חצים על בני

והברית הוא החותם, 'על בריתך שחתמת בבשרנו', חותמו של הקב"ה את ברית קודש על גוף האדם, והרי זה כחותם הסוגר הגוף, וצריך לשמור את מקום החתימה הכולל את כל הגוף, ומי שבריתו כראוי הרי זה סימן שכל גופו כראוי, שהקשור לה' בחותם הרי זה סימן שכולו קשור לה'. וכאשר ברית התחתון, פתח הגוף כראוי, אזי ברית העליון שבפה שהוא פתח הנשמה יכול לדבר דיבורים קדושים כראוי, וכדלהלן.

ראש דברו יאיר אל יוסף, לצוות בטוב ולביתו אחריו, יעקב אבינו בדברו אל יוסף היינו השפעת השכל אל מדת יוסף, ורמז לו 'ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך', לך דייקא, להיותך מרכבה לברית עליון, בגלל שיוסף הצדיק עמד בניסיונות של הגוף, בניסיון של שמירת הברית, לכן הוא קיבל את השם צדיק והוא מרכבה לברית העליון, ובגלל זה יעקב אבינו נתן לו 'שכם אחד על אחיך'.

'אמרי' אותיות "אמר י" - אמירה

הנמשית מקדימת המחשבה

'אשר לקחתי מיד האמרי', תיבת האמרי אותיות אמר י', וידוע אות י' רומז לחכמה, כמבואר תמיד בזוהר הקדוש, וכן הוא ברשי" (שמות טו ב) 'יוד על שם המחשבה נאמרה', שנקודת האות י' ביטוי לשורש המחשבתי שהינו נקודה קטנה שממנו מתחיל הכל, ו"אמר י" היינו

הוא מלשון עורן. ופירוש דבריו, שכל האברים נבראו כפולים, שני ידים ושני רגלים, שני עיניים ושני אוזניים וכו', והאברים היחידים שנבראו יחידים הם ברית הלשון למעלה וברית המעור למטה, ולכן קורא להם 'יחיד'. ונקראים 'ברית', כי ברית הוא מלשון חיבור והתקשרות בין שניהם, וכמו כן ברית הלשון וברית המעור הינם מחברים ומקשרים ומאחדים, ולכן נמצאים באמצע, שהאמצע מחבר בין קו הימין וקו השמאל.

ומה שהם מכוונים זה כנגד זה, מבואר בשפת אמת ובשאר ספרי קודש בהרבה מקומות, ובכלליות הוא מפני ששניהם הם פתחים, ברית הלשון פתח הנשמה וברית המעור הוא פתח הגוף, כמבואר בזוהר (מיקו"י סקמ"ה ח. וכו"מ) סיומא דגופא את ברית קודש. ואף שהרגלים יורדים למטה יותר, אבל שורשם ותחילתם גבוה יותר אלא שנמשכים למטה יותר. ולכן בקדושת הברית הזו כלול שמירת קדושת כל הגוף וכל המעשים, ואם חסר בקדושת דבר מה חסר גם בקדושה זו, כמ"ש הכתב סופר משל לקדושת הברית לשק גדול שבתוכו הרבה חפצים ומוצרים, שאם השק אינו קשור למטה הכל נופל, כמו כן צריך סיומא דגופא יהיה שמור בקדושה לגמרי ואזי מתקיים כל הקדושה שישנם בתוך גוף האדם, כל התורה ומצוות.

ובזה מובן כמה היזק ישנו מהבלי העולם שעוסקים בהם במשך היום, שהינם מלכלכים ופוגמים בתורה ותפלה של האדם. ועל דרך משל, כוס יין משובח העובר בעשרה כוסות עד שמגיע לכוס העשירית האחרונה שממנה שותה האדם, אם חלק מהכוסות האמצעיות מלוכלכות ב"טשולנט", ובוודאי אם הם מלוכלכים בדברי פחות נעימים, הרי זה מזיק והורס את היין לגמרי.

ובאשר יש מגע נכרי במידות של האדם, אזי באמת ההשפעה העליונה כביכול נפגמת, ואזי אין הוא מקבל בטוב את ההשפעה העליונה, ואזי מתאונן האדם בצדק שאין לו חיבור לרוחניות, ואין הוא שם על לבו שהוא זה שגרם ויצר לו את מצב זה, שאין כדאי להעביר לו כח חיבור לתורה ותפלה בכדי שלא ילך לאבדון ולטמיון חלילה.

"סוד כוונת מרכבה" בקבלה ובעבודה

ולבך מוכרחת המלחמה, לנקות את כלי האדם קודם התפלה, וזהו הניקיון המוכרח קודם התפלה. ובדברי המקובלים טהרה זו נקראת "סוד כוונת מרכבה", ועל פי קבלה היינו שמות הקדושים שהאדם מכון על כל אבר מאבריו, ידיו רגליו ולבו וכו', אבל בעומק ובפנימיות יותר "סוד כוונת מרכבה" היינו לטהר את כל האברים כולם ולחברם לה, שהאדם

שדיבורי האדם לא יהיו סתם פטפוטים הנופלים מהפה, אלא יהיו דיבורים מהחכמה, והיינו עיקר האמירה לגבוה הנמשך מקדימת המחשבה.

'אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי' - המלחמה במעבר המחשבה דרך שבעת המדות לדיבור

ולחיות מן החכמה עד הדיבור יש ' מדריגות כידוע, שמספירת החכמה עד ספירת המלכות ישנם ' ספירות, ומוכרח להעביר המחשבה באמצעות ' ימי הבנין, ויש שם במדות מנע נכרי, והיינו מחשבות המעורבות מחיצונים הבלי עולם. לימוד התורה איננו מתחיל מאותו הרגע שמתיישבים ללמוד, אלא זה תהליך מתמשך, שתחילתו במחשבה העליונה ונצרך לעבור דרך כל המדות עד שמגיע לדיבור. לזה צריך ללמוד קשת וחרב להלחם נגדם, לבלתי נגרר אחריהם לקלקל מחשבתו הטהורה. וזה הרמז 'אשר לקחתי' לשון לימוד, 'מיד האמרי' ובאמור, 'בחרבי ובקשתי', כי בודאי צריך לימוד רב, חרב וקשת ומלחמה, עבודת ניקוי הכלים קודם התפלה, ואז עולה כהונן האמירה לגבוה בצירופים קדושים וטהורים בלתי מחשבות זרות כלל.

והיינו, שדיבורי התורה והתפלה של האדם צריכים לעבור את כל הדברים שהאדם חי וחווה במשך היום,

שהולידה את יהודה, לא היה הכסא שלם, ולכן דוקא בלידת יהודה היא אמרה 'הפעם אודה את ה' ולא בכלום, ובגלל כן 'ותעמוד מלדת', מהו 'ותעמוד', שנעמד הכסא על רגליו, שבלידת יהודה השתכלל הכסא בארבע רגלים].

ועוד כתב לקמן בזהר (ש"ס קט, ב), פתח רבי יוסי ואמר 'הפעם אודה' וגו', אלא יהודה איהו ברא רביעאה לברסייא, ואיהו אשלים לברסייא, ובגין כך יהודה בלחודוי תקונא דברסייא סמכא דכלהו סמכין, כי דוד המלך עליו השלום אתא מיהודה ואשלים לברסייא, ועל כך אקרי יהודה דאיהו שמא קדישא והדל"ת מרגלוחי דברסייא.]- יהודה הוא בן רביעי לכסא, והוא השלים את הכסא, ובגלל כן יהודה לבדו תקון הכסא, העמוד שכל העמודים נסמכים עליו, כי דוד המלך עליו השלום בא מיהודה והשלים את הכסא, ועל כן נקרא יהודה שבשמו אותיות שם הקדוש הוי"ה, והאות דל"ת הנוספת בשמו שזהו מרגלי הכסא]. וידוע שהאות ד' הנוספת בשם יהודה רומזת על דוד המלך, ועל רגל ד' שבמרכבה, ועל השכינה הנקראת דלת. וידוע שמלכותו של דוד המלך לית לה מגרמה כלום (ע' זוסר ס"ו קס"ט), שלא הייתה לו שום מלוכה עצמית אלא כל מלכותו הייתה רק לכבוד הבורא, ליצור מקום להשראת השכינה, שזהו מציאות ספר התהלים, מציאות של השתוקקות וחיבור לרבש"ע שדוד המלך המשיך לעולם.

יעשה תשובה על כל מערכת אבריו, להוציא מגופו את כל הזוהמא, ולשטוף את "הכוסות הנפשיים" מהלכלוך, ולהכינם להיות כלים נקיים וראויים לתפלה, זהו "סוד כוונת מרכבה" אמתית יותר, ואזי מגיעים כותצאה מכך לשלב השני של "סוד כוונת מרכבה" שעל ידי השמות, שזהו ביטוי לכך שכל אבר הינו רק כלי ומהות רוחנית שמאת ה' בלבד, אבל ראשית כל נצרך עבודה המעשית לנקות את כלי הגוף.

יהודה כינוי למדת המלכות

ועתה תחזה ביאור מקראי קודש, גור אריה יהודה', כבר זכרנו יהודה כינוי למלכות (זו"ק ס"ז רנ"ב, ב), יהודה שייך למלכות וממנו בא דוד המלך היה רגל רביעי שבמרכבה שזהו מדת המלכות, וכמו דאיתא בזהר (ס"ו ק"ד, ב ק"ה, ב) 'הפעם אודה את ה' וגו' ותעמוד מלדת' (בלאשית כ"ט), בגין דהכא אשתכללו ארבע סמכין, מאי מעמא אמרה 'אודה את ה' בהאי ולא בכולהו וכו', תא חזי אף על גב דתלת בגין הוו ער דאולידת ליהודה, לא שלים ברסייא, ובגין כך 'הפעם אודה את ה' ולא בכלהו, ועל דא 'ותעמוד מלדת', מאי 'ותעמוד', דקיימא ברסייא על סמכוהי.]- בגלל שבלידת יהודה השתכללו ארבע העמודים, למה לאה אמרה דוקא בלידת יהודה 'אודה את ה' ולא בלידת כולם, בא וראה אפילו שהיו לה כבר שלש בנינים לפני

מורף יוסף, ותבין שמשמעו לשון נצים המרופים, וכמוזכר למעלה שכל בחינת השפעה עוברים דרך מדות יוסף. מדתו של יוסף קושרת הכל, והוא כלל שמוצאים זאת בהרבה עניינים שהמידה השישית קושרת את חמשה המידות הראשונים, ונביא דוגמא אחת, מששת ימי השבוע, שיום השישי שכנגד מדתו של יוסף אוסף את כל חמשת הימים שלפניו שכנגד חמשת המידות הראשונים ומכינים לשבת, ויהיה ביום השישי והכינו את אשר יביא (שמות טו ט), מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת ומי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת (ע"ג.ג), שהטרח במידתו של יוסף מקשרת את כל המידות לבחינת השבת מידת המלכות, שהיא בחינת הדיבור, וזהו סוד 'שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול' (שבת קיג), אבל מי שלא טרח בערב שבת במידתו של יוסף אין לו את התקשרות כל חמשת המידות לשבת ולדיבור של שבת. [וורואים כן גם בחג הסוכות, ואכ"מ]. וגם אצל יוסף הצדיק מוצאים אנו שכל התקשרות אחיו הייתה על ידו, וזהו סוד טרף טרף יוסף ומה שעלית יהודה הייתה דייקא על ידי יוסף - 'מטרף בני עלית'.

מסגולת מדת היסוד לרדת עד למטה ולעלות עד למעלה

ולחבין זאת מעט יותר, מבואר בכתבי האריז"ל (שער הסקמות כו, וצ"מ)

הנה מי שיש לו מוח בקדקדו לבבו יבין אשר נשמע מדברי הוזהר שיהודה הוא כינוי למלכות בחינת הדבור, וכנ"ל שדיבור מלשון הנהגת המלכות, ועיקר הדבור הוא להוציא דבור לפני אלקים בתורה ותפלה. והרמז 'יהודה אתה יודוך', מכאן נמשך הודאה לפניו יתברך.

'מטרף בני עלית' - עליית המלכות לעולמות העליונים על ידי טירוף ועירוב מדת יוסף

ורמז לו אביו 'מטרף בני עלית', מאין נמשך לך בחינת עליה לעולמות עליונים, היינו ממה שבני יוסף טרף ומערב אצלו השפעה עליונה, מכאן בא למלכות עליה למעלה, והיינו שהתרוממותו ועליותו של יהודה באה מ'טרף בני' מטירוף ועירוב של יוסף הצדיק. וביאור הדברים, יוסף הצדיק היינו מדת היסוד שהיא בחינת ההתקשרות, שהיא המדה האחרונה שלפני מדת המלכות, והחיבור בין היסוד למלכות יוצר את הקשר החזק בין העולמות כולם, ואזי גם עולמנו המשתייך לשכינה והמלכות מתחבר למעלה לעולמות העליונים ומקבל השפעה רוחנית, וכמו כן בעבודת האדם על ידי שמכשיר ומתקן כל מידותיו אזי נעשה חיבור בין היסוד והמלכות שבו וישנה השפעה מרוממת ונעלית יותר לדיבוריו.

ועיין למעלה (לעיל פ"י וישג ד"ה צפסוק ויכיה) פירוש הפסוק (צלאשית לג לו) 'טרוף

הן את כוחו של יוסף והן את כוחו של יהודה, כוחו של יוסף הוא כוח ההשפעה והדיבור וכוחו של יוסף כוחו של ההתקשרות, קדושת הברית שבו מתבטא עניין הקשר, וככל שמצליח האדם לקשר את כל מידותיו לה', את מידת האהבה והיראה וההתפארות והנצחון וההודאה, אזי מדת ההתקשרות מידתו של יוסף יכולה לצאת מבור בית האסורים ולהתעלות ולהתרומם, ולרומם ביחד את מדתו של יהודה.

ובאברי האדם, השדרה מבטאת את בחינת יוסף, והיא יוצא מהמוח ובאה עד לסיומא דגופא, והדיבור נמצא בפה שבו מקום ההתגלות, ורק על ידי מעבר השדרה עד למטה, אזי כח הגילוי עולה מלמטה למעלה למקום הדיבור, ואזי ביכולת הדיבור להוציא דיבורי אמת.

ובשמניע זמני ניסיונות לאדם, והוא מצליח לעמוד איתן בירידה למטה מטה במדת היסוד שבסיומא דגופא, זוכה על ידי זה לעלות ולהתרומם מעלה מעלה, עד שמתפרץ כוחו הרוחני והנשמתי בדיבורו שבפיו, ודיבורו דיבורי אמת של קדושה ורוחניות, וזהו יחוד יסוד ומלכות שבעבודת האדם, ואזי על ידי דיבורו יוצר שמים חדשים וארץ חדשה, ומשפיע על ידי כן בכל העולמות העליונים, שיהיה יחוד קוב"ה ושכינתיה ויחוד יסוד ומלכות.

מעלה זו יש אל היסוד יותר משאר הספירות, כי הוא לבדו יכול לעלות למעלה וכו', כי אם לא היה בו יכולת לעלות וכו' לא היה בו כח להמשיך ולהוריד וכו', והיינו שהיסוד יש לו סגולה דסליק לעילא מכולא ונחית לתת מכולא (פורת המגיד נח, אור המאיר וישג ד"ה ויכירה, ועוד). כי מדת היסוד מחמת שירודת הכי נמוך מכח זה זוכה לעלות הכי גבוה, כי עומק רום ועומק תחת תלויים זה בזה (שפת אמת בראשית תל"ז, וצ"מ).

ובן רואים אצל יוסף הצדיק שהיה מרכבה למדה זו, שירד למטה מטה יותר מכל השבטים, שירד למקום הגרוע והשפל ביותר, עבד במצרים ערוות הארץ בבית האסורים אשר שם בתוך הבור, והיה לו את ניסיון אשת פוטיפר י"ב שנה בדברה אליו יום יום, ומתכלית הירידה עלה לתכלית העליה, להיות למעלה מכל אחיו, שבבת אחת יצא מבית האסורים ונעשה 'מושל בכל ארץ מצרים' (בראשית מה טו) המורה על ממשלה על כל ערוות הארץ, ו'נזיר אחיו' (שם מט טו) מלך על כל השבטים 'ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך'.

והמשל לכך הוא פתילת הנר, שעל ידי שירודת הפתילה לשמן שבעומק שבכלי, עולה ובוקע האור באש שבחלק העליון של הפתילה.

והכתוב בתורה בכלליות ישנו אצל כל אדם בפרטיות, ולכל אדם יש

מלהשפיע למלכות עולם הדיבור. כשהדיבור אינו סר ממידת היסוד הנקראת שבט ומחוברת אליו אזי הדיבור משפיע, וזהו הרמוז בדברי חז"ל (ברכות ה') 'כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין', שיראת שמים מישך שייכא למידתו של יוסף, וכדכתיב (בראשית מז ט) 'ויאמר אליהם יוסף וגו' את האלקים אני ירא', ויוסף קידש שם שמים בסתר (פסוק י'), וכן הוא בעבודת כל אחד במידת יוסף הצדיק, שהיא עבודה שבסתר בינו לבין קונו, ולכך נצרך יראת שמים אמתית, ומי שהוא 'אדם שיש בו יראת שמים' ומקדש שם שמים בסתר במדתו של יוסף, זוכה שיהיו 'דבריו נשמעין', שדבריו יהיו מחוברים לעילא ומשפיעים ופועלים על אחרים.

**לעתיד לבוא בני ישראל יהיו
'שפה ברורה' ועל ידי זה ישפיעו
על כל העמים 'לקרוא כולם
בשם ד'**

ובמוהו הרמוז 'מחוקק מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקחת עמים', ופירש רש"י אסיפת עמים. ולהבין הענין, נראה בהקדם פירוש הכתוב (פסוק ג, ט) 'אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ד', כבקשתינו בתפלת 'עלינו' יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברוך תשבע כל לשון', שכן יהיה לעתיד לבוא. והכוונה יש לרמוז, 'שפה ברורה' חוסם על עם בני ישראל, בהיות להם שכל חוק

ועבודת "הפתילה" ויחוד יסוד ומלכות באדם אין זה עבודה חד פעמית, אלא עבודה זו חוזרת על עצמו לפני כל מעשה וכל דיבור, ובשנים הצעירות יש ניסיונות חזקים יותר, כי בהם קובע האדם את מציאותו, להיכן הוא שייך, ולאחר מכן גם כן יש עבודות אלו בפרטיות כל עבודה, בחלק המעשה והדיבור הנוכחי, שבכל דבר מעבר האור על ידי שיוורד עד למטה ומשם מטפס ועולה ויוצא ומתגלה.

וכן אנו מוצאים שכל נקודת גאולה נעוצה בחיבור יוסף ויהודה, ככתוב (עמוס ט יג) 'הנה ימים באים נאום ה' ונגש חורש בקוצר ודורך ענבים במושך הזרע', ובמדרש (בראשית רבה כג ט) 'חורש' זה יהודה 'בקוצר' זה יוסף, 'ודורך ענבים' זה יהודה 'במושך הזרע' זה יוסף. וכן הוא בהפטרות פרשת ויגש (יחזקאל לו ט) 'כה אמר ה' אלקים הנה אני לוקח את עץ יוסף וגו' ונתתי אותם עליו את עץ יהודה ועשיתים לעץ אחד והיו אחד בידו'.

**'את האלקים אני ירא' שייכות
מדתו של יוסף הצדיק ליראת
שמים**

וזוהו 'לא יסור שבט מיהודה', כי ברית המעור וברית הלשון המה מכוונים, ומורים על בחינת יחוד שבט הלשון עם בחינת הדיבור, על דרך 'וקם שבט מ'ישראל' (במדבר כד, ז) המבואר לנו במקום אחר (פר' שלק ד"ה טלאנו), והיינו לא יסור שבט הלשון

נשמת הדומם, הכח הרוחני המחזיק את הכל, והכח הרוחני לכוד וחסום בתוך הדומם מבלי אפשרות לגלותו, אולם על ידי תורתו של משה רבינו, שהייתה תורתו נקיה ביותר, ובפרט על פי המבואר בדגל מחנה אפרים (סוף פר' כי תשא, ג' ע"ג) ש'משה רבינו נולד בבחינת שיהיה רשע גמור ויהיה לו כל המדות הרעות, אך שהוא היפך ושיבר כל המדות רעות והשתדל רק להכניס עצמו במדות טובות, 'עכ"ל, [וכן כתבו בעוד ספרי חסידות (ע' אור פני משה ריש פר' חוקת, ותפארת ישראל יבין קידושין פ"ד אות עז), ויש שחלקו על כך]. על ידי שהיה מדבר דברי תורה בסלע היה פורץ ומתעורר כח הרוחני שבסלע והיה מוציא מים.

מי שיש לו שפה ברורה להוציא דבור של תורה ותפלה יכול להעלות אפילו מאה ניצוצות קדושים

והמוכן מזה שמי שיש לו פה קדוש יכולת בידו לעורר אפילו ניצוצות קדושות שבדוממים, ופשיטא מי שיש לו 'שפה ברורה' להוציא דבור של תורה ותפלה, יכול להוציא אפילו מאה ניצוצות קדושות שבהם, לקרבם אל הקדושה, מי שבאמת נקי בדיבורו יכול להשפיע בעולם בבת אחת הרבה יותר, וכפי שרואים שכאשר יהודי קדוש מדבר לציבור לפעמים נעשה התעוררות גדולה להרבה מבני ישראל בבת אחת, והוא מחמת שאותו צדיק

ועצום, להיות לו דבורים מהורים ונקיים מכל מום תערובות חוץ, כאופן המבואר למעלה, תועלת גדול המגיע, יכולת בידם 'לקרא כולם' אפילו אומות העולם לקרבם אל הקדושים,

משה רבינו על ידי לימוד תורתו גילה את נפש הדומם

ומבאר רבינו, שזה על דרך מה שאדם טהור יכול להשפיע על כל סביבתו אפילו על גויים, ולהרים את כל הבריאה:

ועל דרך ראיאת באור החיים (נמנדר כ, ט), בענין הכאות הסלע להוציא מימיו, אשר נשמע ממאמר 'ודברתם', שישנה עליה פרק אחד, האור החיים מביא בשם מדרש 'אמרתי לכם 'ודברתם אל הסלע' - שנה עליו פרק אחד, שה' אמר למשה רבינו שילמד פרק אחד משניות על הסלע ועל ידי זה יצאו מים, ופירש האור החיים הטעם, שעל ידי שישנה עליה פרק אחד של תורה שהיא חיי עולם מפה קדוש, יעורר כח שבדומם, ומזה יתעורר לתת מים. עיין שם לענינו.

שעל ידי שמשה רבינו היה לומד תורה היה מעורר את החיות הרוחני שבתוך הדומם, שהרי גם בדומם יש חיות ונפש רוחנית, וזהו מה שהעולם זו ונע, וכידוע כיום שבכל דומם יש אטומים וכח המניע אותם, והכח המניע הפנימי זהו

מיהודה' כנוכח, 'עד כי יבא שילה', ו'שפה ברורה' בזה גורם - 'ולו יקתה עמים' - 'אסיפת עמים' לקרבם אל הקדושה. הגם שחז"ל (יבמות כ"ד, ג) נתעוררו 'אין מקבלים גרים לימות המשיח', על כל פנים אם היות להם לישראל 'שפה ברורה' וקדושה, ויכלו לאסוף הניצוצין קדושים שבהם המחיה אותם, ודו"ק בזה ותבין, למרות שלא יקבלו את הגרים לימות המשיח, אבל הם יתרוממו ויתעלו על ידי בני ישראל.

ומכל הנ"ל מבינים עד היכן הדברים מגיעים, עד כמה זיכך המדות משפיע על כח הדיבור, עד כדי כך שכאשר כל המידות נקיים בתכלית הרי הם משפיעים אפילו על הדומם - ודברתם אל הסלע', ואפילו על כל אומות העולם - 'אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ד'. וממנו ייקח כל אחד ויבין לפי מדרגתו כמה ישפיעו דיבוריו כפי כמה שיתקן ויזכך מידותיו. ואחד הנקודות המרכזיות בכך, הוא, מדת היסוד מדתו של יוסף הקושרת ומחברת את כל המידות לדיבור.

נתייגע בעבודה שנים רבות אזי על ידי זה יש לו השפעה חזקה כל כך להוציא הרבה ניצוצות קדושה בכת אחת.

ובפרט לעתיד שתתרבה ההשגה בעולם מגדולם ועד קטנם, כודאי יהיה להם שפה ברורה ונקייה, טהור ממום תערוכות רע, ואז אהפוך אל העמים להופכם מרע לטוב, הכל על ידי השפה ברורה של ישראל עם הקדוש, ויכולת בידם לקרותם כולם אף אומות העולם בשם ה'. לעתיד לבוא שכלל ישראל יהיה כולו נקי, השפעתם תהיה על כל העולם, ומבואר בספרים הקדושים שלעתיד לבוא לא יהיה לאומות העולם יניקה עצמית וכל יניקתם וחיותם תהיה רק על ידי בני ישראל, וזהו סוד הכתוב (זכריה ט כג) 'בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלקים עמכם', ובני ישראל על ידי ניקונם וטהרתם יוכלו להעניק חיות וקדושה לכל האומות.

והמשכיל על דבר ימצא טוב מעם ודעת המרומז בכאן, 'לא יסור שכט

התעוררות לניצול תיקון ימי השובבי"ם

תיקון שובבי"ם לפי הפרשיות בשונה משאר המועדים

והנה גילה האר"י הקדוש שכח זה תלוי בקריאת פרשיות שמות וארא בא בשלח יתרו משפטים, ובשנה מעוברת גם תרומה ותצוה, זאת בשונה מכל חגי ומועדי בני ישראל התלויים בימי החודש, וטעם הדבר מפני שהפגם זה בעיקרו הינו במקורו בבחינת תורה שבכתב, [נאכ"מ לבאר טעם הדבר], לכן גם תיקונו תלוי בתורה שבכתב.

ותהליך תיקון זה של ימי השובבי"ם נעשה בימים ההם בגלות מצרים בשני מסלולים, רוב בני ישראל נתקנו על ידי המכות וקושי השעבוד והייסורים שהיה להם, אולם שבט לוי לא נשתעבדו ונזדככו על ידי שעבדו את ה' ולמדו תורה.

תיקון מדתו של יוסף על ידי מדתו של יהודה

וסוד הדבר, שכשם שנתבאר לעיל שעל ידי תיקון מדת היסוד מדתו של יוסף הצדיק זוכים להתגלות כוח הדיבור מדתו של יהודה, מבואר מהבעל שם טוב זי"ע שכמו כן להיפך, אם אדם מצליח לשמור את דיבורו נקי וזך כראוי הרי זה משפיע ומתקן גם את מדת היסוד,

סוד כוחם של ימי השובבי"ם לתיקון ושינוי כוחות האדם

'החל עלינו את הימים הבאים לקראתנו לשלום', סוד ימי השובבי"ם עומדים בפתחנו, שגילו הקדמונים וחדשם בעיקר האר"י ז"ל, שהינם ימים המסוגלים לשינוי ותיקון. וטעם הדבר, שחטא אדם הראשון לא היה מעשה רגעי וחד פעמי, אלא היה זה תהליך שארך זמן, שיצר שינוי בעולם, וזהו סוד אמרם ז"ל (עיונין יב) ש'כל אותן השנים [ק"ל שנה] שהיה אדם הראשון בנידוי הוליד רוחין ושידין ולילין, והיינו שהיה פגם שכוחותיו של אדם הראשון הגיעו לתהליך שנבראו מהם דברים לא תקינים, כוחות רעים שלא היו אמורים להיות, רוחין ושידין ולילין, ובשביל לנקות פגמים אלו היה פרטים רבים ותהליך ארוך, עד שבסופו של דבר ירדו נשמות ישראל לגלות מצרים ושם נתקן, ואזי הכח הרוחני הגיע למקומו הטוב עד שנהיו בני ישראל ראויים לייעוד של קבלת התורה. וכמו כן בכל דור ודור בקריאת פרשיות אלו של גלות מצרים עד קבלת התורה בשנה פשוטה, ובשנה מעוברת עד תרומה תצוה הפרשיות של בניית המשכן, בו באו לעולם התיקון. וזהו זמן לשינוי ותיקון גם בעולמו הפרטי של כל אחד ואחד.

ופשוט וברור שבחור צעיר שיתחיל להתענות תעניות בשובבי"ם יכול להיות לו נזק רב הרבה יותר מהתועלת שבכך, ויש לו לבחור בדרך של שבט לוי, של הוספת כוחות בעבודת ה'.

ואמנם תמיד ניתן להוסיף בעבודת ה', אבל בפרשיות אלו זה הזדמנות שבהם הרווחים גדולים יותר, וקל יותר להוסיף להם בעבודת ה', ולזכות לבוא מהכניסה למצרים עד ליואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, לדיבורים נעלים ביותר, דיבורי אמת.

יעזור ה' שנוכל לנצל זמן זה כראוי, ונזכה לשובו בנים שובבים.

ששלימות מדתו של יהודה משפיע על מדתו של יוסף הצדיק.

וכימים ההם כמו כן הוא בזמן הזה, בו אנו מקבלים בכל שנה מתנה נפלאה בכמה שבועות הבאים לקראתנו, שיש בהם כוח סגולי של תיקון, על ידי החזרת הכוחות לה', או על ידי תענית דיבור, או על ידי חיזוק בלימוד התורה ברציפות, בלימוד יותר זמן, או בלימוד באיכות נעלית יותר, וגם ישנו את הדרך של התיקון שעל ידי התענית. והחכם אינם בראשו, וכל אחד מוכרח להיות בר דעת בתיקונים אלו לעשות את הדבר הנכון לו ולא לעשות את הדבר שאינו נכון לו,

**מפתח מקודות
וענינים מיוחד
למעלה מ 900
ערכים של
יסודות וענינים
המתבארים
בספר וביניהם:**

שמחה של מצוה • הגדרת
כרו הדיבור • השגחה
פרטית • קדושת האהות
• יראת העונש • ענין
הצמצום בראשית הבריאה
• **ימי השובבי"ם** •
כח הזכרון / זכירת מעשי
בראשית / מרתן רגזה
• מצוות הדבקות • מהות
הנסיונות • מרחק של"א
לשמה בא לשמה • דרכי
העבודה בפיתוי הגוף
• העבודה בהשגה וביטול
• יראת הדוממות לעומת
יראת העונש • דיבור יש-
אין • גאולת הנפש • קדושת
הדיבור • אמונה בהשגחה
פרטית • קדושת האהות
• חזק האמונה לעמידה
בניסיונות • ביטול לדבון
ה' • מעלת היגיעה בהבנת
התורה • כל מצוותיך אמונה
• חכמה בינה דעת בעבודת
ה' • מסירות נפש בקריאת
שמע • גילוי טהרת הנפש •
דבקות בבחינת תענוג • חיות
והתלבבות • פיתוי הגוף
• עליה ממדרגה למדרגה
• מן החשגה אל הביטול
• שעבוד לעול רגזה
• ועוד ועוד ...

פרי הארץ לגאון ולתפארת
הופיע ויצא לאור הספר המבוקש

**דברי אמת
שיעורים בחסידות
בספה"ק
פרי הארץ**

שמות

מאת הגה"ח

רבי אברהם מרדכי אלתר שליט"א
השיעורים מחולקים לפי סדר הפרשיות
ובהם פרקים לפי הנושאים המתבארים
בכל פרשה ופרשה

ניתן לקבל את השיעורים בגימט MP3 בכתובת המערכת: tam522511@gmail.com
 להאזנה לשיעורים ניתן לחייג *5265 (02-5011430), בקו זה ניתן להאזין לכלל שיעורי הרב שליט"א
 בשער היחיד והאמונה, דעת תבונות, תורת המגיד, תומר דבורה, אור המאיר, שפת אמת ודרשות בענייני הזמן.

להשיג בביהמ"ד פני מנחם רחוב יוסף זיו 3 י-ם ובחנייות הספרים המובחרות בעיר:
 ספרי הישיבה רחוב בית ישראל, סמוך ליישיבת מיר | ספרים ווינקלר רחוב עלי הכהן 15 | וולדמן ספרים ביהמ"ד הגדול ק. בעלזא